

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA Den Haag

Internetconsultatie

Briefnummer
18/10.269/SD/Mge

Den Haag
17 april 2018

Betreft: Initiatiefwetsvoorstel Wet bestuurlijk verbod rechtspersonen

Geachte initiatiefnemers,

VNO-NCW en MKB-Nederland maken graag gebruik van de gelegenheid te reageren op het initiatiefwetsvoorstel Wet bestuurlijk verbod rechtspersonen.

De kern van het voorliggend initiatiefwetsvoorstel is dat rechtspersonen bij besluit van de Minister voor Rechtsbescherming verboden en ontbonden kunnen worden wanneer hun werkzaamheden in strijd zijn met de openbare orde. Wij hebben een aantal vragen en opmerkingen bij de uitwerking en gevolgen van het voorliggende initiatiefvoorstel.

Met name maken wij ons zorgen over de zeer brede en ingrijpende bevoegdheid van de Minister om private organisaties (dus alle ondernemingen in Nederland) te kunnen ontbinden en te verbieden. Dit opent namelijk de weg voor direct ingrijpen van de overheid in private verhoudingen zonder dat sprake is van de waarborgen van een rechterlijke procedure. Wij zijn van mening dat de initiatiefnemers te weinig rekening houden met de staatrechtelijke checks en balances, waarvan de rechterlijke toetsing een belangrijk onderdeel uitmaakt. In het uiteindelijk voorstel zal daarom moeten worden verduidelijkt hoe wordt voorkomen dat de kans op oneigenlijk gebruik van bevoegdheden gaat ontstaan, waardoor organisaties die zich op geen enkele wijze schuldig maken aan criminele activiteiten zich toch geconfronteerd zouden kunnen zien met de gevolgen van dit initiatiefvoorstel.

Hieronder gaan we in meer detail in op deze en een aantal andere zaken.

1. Reikwijdte en criteria

De bevoegdheid voor de Minister om een rechtspersoon te kunnen verbieden en ontbinden is te ruim. Het initiatiefvoorstel moet worden aangevuld met strikte en glasheldere criteria waaronder de Minister deze bevoegdheid kan toepassen. Daarbij moet in het initiatiefvoorstel en de toelichting duidelijk worden gemaakt dat deze bevoegdheid

uitsluitend kan worden toegepast op organisaties die zich schuldig maken aan (vermeende) criminele activiteiten. Tevens dient het Openbaar Ministerie aannemelijk te maken dat na zorgvuldig en uitgebreid onderzoek niet binnen redelijke termijn tot vervolging van deze activiteiten kan worden overgegaan. Hier dient ook een rechterlijke toets op van toepassing te zijn. Immers, alleen dan is er een situatie die met het oog op de openbare orde zou kunnen rechtvaardigen dat een dergelijke ingrijpende wettelijke optie in beeld zou mogen komen. Naar onze mening dienen deze fundamentele vragen met betrekking tot de rechtsbescherming met name ook expliciet in het advies van de Raad van State te worden geadresseerd.

De initiatiefnemers maken bovendien niet duidelijk waarom het voorstel van toepassing zou moeten zijn op alle rechtspersonen, nu het hen vooral te doen is om de aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Naar onze mening dient de reikwijdte van het initiatiefvoorstel in ieder geval beperkt te worden tot de (soort) organisaties waar het voor is bedoeld. Wij verzoeken het uiteindelijke voorstel zo aan te passen.

2. Toerekening aan de rechtspersoon

Volgens het initiatiefwetsvoorstel kunnen gedragingen van leden van een rechtspersoon toegerekend worden aan de rechtspersoon, indien aan enkele voorwaarden is voldaan. Zo kan normoverschrijdend handelen in georganiseerd verband van enkele leden van de rechtspersoon, dat door de rechtspersoon wordt geduld, leiden tot verbod en ontbinding van de rechtspersoon. Zeker nu het wetsvoorstel een zeer brede reikwijdte heeft en het verbodscriterium erg ruim is, leidt dit ertoe dat rechtspersonen wel erg eenvoudig, en zonder rechterlijke procedure, verboden en ontbonden kunnen worden door toedoen van het gedrag van enkele leden en andere bij de rechtspersoon betrokkenen.

3. Samenloop met bestaande bevoegdheden

De bestaande wettelijke regeling dat rechtspersonen op verzoek van het Openbaar Ministerie door de rechter kunnen worden ontbonden wanneer hun werkzaamheden strijdig zijn met de openbare orde, blijft in het initiatiefwetsvoorstel gehandhaafd. Het initiatiefwetsvoorstel gaat niet in op de verhouding tussen de bestaande en de voorgestelde regeling. Wij zouden graag verduidelijkt zien dat de Minister geen gebruik (meer) kan maken van de hem in het voorstel toegekende bevoegdheid als het Openbaar Ministerie een verzoek tot ontbinding van de betreffende rechtspersoon bij de rechtbank heeft ingesteld en daarover nog geen onherroepelijke uitspraak is gedaan.

4. Besluitvorming op basis van een dossier

De Minister zal beslissen aan de hand van een dossier. Volgens de initiatiefnemers zal informatie veelal zijn vergaard door de inzet van strafvorderlijke bevoegdheden. Om dat mogelijk te maken is nog een algemene maatregel van bestuur nodig. Wij zien graag dat deze algemene maatregel van bestuur tegelijk met het wetsvoorstel wordt aangeboden, voor een integrale beoordeling door de Tweede Kamer.

Onduidelijk is voorts met welke waarborgen het opbouwen van het dossier verder is omkleed. Kan de Minister bijvoorbeeld getuigen horen? Dient hij dat in alle gevallen te doen om tot een zorgvuldige opbouw van het dossier te kunnen komen? Kan hij zelf die getuigen oproepen en zijn die dan verplicht te verschijnen? Hoe gaat de Minister rekening houden met de belangen van derden die door de ontbinding van de rechtspersoon worden geraakt? Wij zouden graag zien dat de initiatiefnemers hierover duidelijkheid geven.

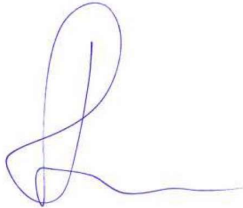
5. Internationale vergelijkingen

In de Memorie van Toelichting wordt aangegeven dat wordt aangesloten bij het Duitse Vereinsgesetz. Wij verzoeken nader toe te lichten of ook andere Europese landen vergelijkbare of minder vergaande regelingen kennen. Genoemde Duitse wet kent in paragraaf 16 een speciale regeling voor werknemers- en werkgeversverenigingen. Een verbod van die verenigingen behoeft toetsing van de rechter. Een dergelijke bepaling ontbreekt in het wetsvoorstel.

Wij verzoeken u deze opmerkingen te betrekken bij de verdere besluitvorming. Een afschrift van deze brief hebben we ook aan de Minister voor Rechtsbescherming en de Minister van Economische Zaken en Klimaat gestuurd.

Wij zijn uiteraard graag bereid tot een nadere toelichting.

Hoogachtend,

Mr. J.M. Lammers
Directeur Economische Zaken